

Haglebu vann- og avløpsselskap AS

3359 EGGEDAL

Rapport etter forurensningstilsyn ved Haglebu avløpsanlegg

Sammendrag

Fylkesmannen gjennomførte 17. oktober 2011 forurensningstilsyn ved Haglebu avløpsanlegg. Anlegget er eid og blir drevet av Haglebu vann- og avløpsselskap AS (Hagas). Tilsynet ble gjennomført som en inspeksjon. Denne rapporten omhandler avvik, anmerkninger og andre forhold som ble avdekket under inspeksjonen. Rapporten omhandler også oppfølging etter inspeksjonen. Den er å anse som endelig hvis vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen **10. november 2011**.

Fylkesmannen avdekket tre avvik og en anmerkning under inspeksjonen.

Avvikene gjaldt:

- Virksomheten hadde mangelfull dokumentasjon av sentrale rutiner.
- Virksomheten hadde et mangelfullt avvikshåndteringssystem.
- Virksomheten har ikke akkreditert prøvetaking.

Anmerkningen gjaldt:

- Virksomheten har i 2011 ikke målt renseeffekt for nitrogen.

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet under eget punkt.

Vi ber om at virksomheten innen **10. januar 2012** sender Fylkesmannen en skriftlig bekreftelse på at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet under eget punkt.

Virksomheten skal betale 11 400 kr i gebyr for inspeksjonen.

Irene Tronrud
rådgiver

Håkon Dalen
kontrollør

Diverse informasjon

Dato for inspeksjonen: 18. oktober 2011	Rapportnummer: 2011.029.I
Forrige inspeksjon: -	
Kontaktperson for virksomheten: Knut Bjertnes, daglig leder	Tilstede fra Fylkesmannen: Irene Tronrud Håkon Dalen

Kontrollert virksomhet

Navn: Haglebu vann- og avløpsselskap AS (Hagas)	E-post: hagas-as@online.no
Besøksadresse: Haglebu	Telefon: 977 06 748
Organisasjonsnr. (underenhet): 976690761	Kommune: 0621 Sigdal
Eies av (organisasjonsnr.): 976685741	Anleggsnr.: 0621.0014.01
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	Tillatelse gitt: 30. april 2011
Risikoklasse: 3	Tillatelse sist endret: -

Bakgrunn for inspeksjonen

Fylkesmannen gjennomførte inspeksjonen for å kontrollere om Haglebu avløpsanlegg overholder gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven. Inspeksjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte tilsyn i 2011.

Tema for inspeksjonen var som følger:

- etablering i samsvar med utslippssøknaden
- drift
- utslippskontroll og rensresultater
- resipientovervåking
- internkontroll, inkludert risikovurdering og avvikshåndtering

Rapporten beskriver avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen, innen områder der Fylkesmannen er forurensningsmyndighet. Rapporten gir altså ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: et forhold som Fylkesmannen mener er nødvendig å påpeke for å ivareta det ytre miljøet, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Resultater fra inspeksjonen

Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten hadde mangelfull dokumentasjon av sentrale rutiner.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, 2. ledd punkt 7.

Kommentarer:

Hagas hadde ved tilsynet flere drifts- og kontrollrutiner for anlegget dokumentert. Men internkontrollsystemet manglet beskrivelse av noen sentrale rutiner som skal bidra til at bestemmelsene i forurensningsregelverket blir fulgt. Eksempel på slike rutiner er som følger:

- rutine for registrering av tap fra avløpsnett, og rutine for kontroll av om kravet om maks 5 % årlig tap av avløpsvann fra avløpsnett blir overholdt
- beskrivelse av hvordan vaktordningen skal gjennomføres, inkludert presisering av hva som skal være responstid
- rutiner for prøvetaking, oppbevaring og forsendelse av vannprøver, både internt på anlegget og i resipienten. Slike rutiner bør utføres etter Norsk Standard (NS) der slik standard finnes. Annen metode kan brukes hvis det kan dokumenteres at metoden gir minst samme nøyaktighet som NS

Beskrivelser av disse rutinene, sammen med eventuelle andre sentrale rutiner som ikke er dokumentert, må inkluderes i virksomhetens internkontrolldokumentasjon.

Avvik 2

Virksomheten hadde et mangelfullt avvikshåndteringssystem.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, 2. ledd punkt 7.

Kommentarer:

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer undersøkelse av årsaken til at avvikene har skjedd, vurdering og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene og vurdering og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

Virksomhetens representant kunne ved tilsynet fortelle om avvik virksomheten har hatt på forurensningsområdet, hvor virksomheten sine barrierer hindret uakseptabel forurensning, og hvor virksomheten er i ferd med å gjøre avbøtende tiltak for å hindre at avviket skjer på nytt. Dette gjaldt pumpestopp i pumpestasjonen til anlegget. Men anlegget manglet ved tilsynet en skriftlig rutine for hvordan alvorlige og/eller stadig gjentakende avvik skal håndteres og dokumenteres. Virksomheten manglet også en oversikt/beskrivelse av hvilke typer avvik som skal omfattes av en slik avvikshåndtering. Virksomheten må sørge for å inkludere dette i internkontrollen.

Avvik 3

Virksomheten har ikke akkreditert prøvetaking.

Avvik fra:

Virksomhetens utslippstillatelse, jamfør forurensningsforskriften § 14-11.

Kommentarer:

Frist for å innføre akkreditert prøvetaking ved Haglebu avløpsanlegg var ifølge utslippstillatelsen 1. mai 2011. Fylkesmannen er kjent med at innføring av akkreditert prøvetaking ved anlegg for kommunalt avløpsvann har tatt lenger tid enn forutsatt av forurensningsmyndighetene. Men vi er opptatt av at Hagas innen rimelig kort tid, og senest innen utgangen av 2011, bestemmer seg for hvordan virksomheten skal oppfylle kravet om akkreditert prøvetaking fremover, inngår nødvendige avtaler med eksterne tilbydere og setter i gang et løp med mål om å oppnå akkreditert prøvetaking. Akkreditert prøvetaking bør være operativ ved anlegget i løpet av første halvår 2012.

Under punktet ”Oppfølging etter inspeksjonen” ber vi dere melde tilbake om når dere planlegger å være ferdig med innføringen av akkreditert prøvetaking.

Anmerkninger

Vi anmerket følgende forhold under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Virksomheten har i 2011 ikke målt renseeffekt av nitrogen.

Kommentarer:

Ifølge virksomhetens utslippstillatelse skal årlig minst 4 inn- og utløpsprøver av avløpsvann analyseres for total nitrogen (Tot-N). Virksomheten har fra mai 2011 og utover tatt flere avløpsvannprøver, men ingen av disse har inkludert nitrogen. Virksomheten må passe på å få inkludert nitrogen i vannanalysene.

Andre forhold

Kort om status for anlegget

Haglebu avløpsanlegg har i perioden fra høsten 2010 til våren 2011 blitt bygget om og utvidet. Prøver av innløps- og utløpsavløpsvann fra anlegget tatt i juni til september 2011 dokumenterer at anlegget i denne perioden overholder utslippstillatelsens krav til rensing av fosfor og organisk stoff.

Risikoanalyse

Virksomheten hadde ved tilsynet en mangelfull dokumentasjon av miljørisikoanalysen. Men virksomheten kunne dokumentere en plan for gjennomføring av risikoanalysen, en påbegynt risikoanalyse hvor enkelte farer/uønskede hendelser var analysert, og en tidsfrist for når risikoanalysen skal være ferdig. Vi ber under punktet "Oppfølging etter inspeksjonen" virksomheten sende oss dokumentasjon på at planen deres for miljørisikoanalysen er gjennomført.

Presisering om prøvetakingstidspunkt

Virksomhetens utslippstillatelse punkt 10.1 sier at prøver av avløpsvann skal være representative for avløpsvannet, og at prøvene skal tas med jevne mellomrom gjennom året. Vi forstår det slik at tilførselen av avløpsvann til Haglebu avløpsanlegg er svært mye større i jule-, vinter- og påskeferien enn ellers i året, og generelt høyere i helgene enn i ukedagene. Med *representative prøver* mener vi derfor at virksomheten skal ta avløpsvannprøver ved minst to av høybelastnings-periodene, og i tillegg noen helgedager. På den måten vil prøveresultatene på best mulig måte dokumentere om anlegget fungerer tilfredsstillende gjennom hele året.

Kommunen som ansvarlig – til orientering

Ifølge forurensningsloven § 24 er kommunen ansvarlig for drift og vedlikehold av avløpsanlegg som helt eller delvis eies av kommunen. Kommunen kan sette bort driften av et anlegg til et privat selskap, men så lenge kommunen eier anlegget eller innehar en eierandel av anlegget, er det den som overfor forurensningsmyndigheten har driftsansvaret. Slik vi forstår det, eier Sigdal kommune 53 % av Hagas. Det innebærer at kommunen er ansvarlig for at Haglebu avløpsanlegg drives i samsvar med bestemmelsene i forurensningsregelverket. Vi (Fylkesmannen) vil stort sett forholde oss til daglig leder/driftsansvarlige ved Haglebu avløpsanlegg. Men hvis for eksempel anlegget over lenger tid ikke skulle overholde vilkårene i utslippstillatelsen, vil vi holde kommunen ansvarlig for å få bedret forholdene ved anlegget.

Oppfølging etter inspeksjonen

Hagas plikter snarest å få rettet avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må virksomheten innen 10. januar 2011 sende oss en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon som viser at avvikene er rettet. I tillegg ber vi dere innen denne datoen sende oss en tidsplan for innføring av akkreditert prøvetaking, og en bekreftelse på at dere har fullført miljørisikovurderingen dere er i gang med.

Vi ber om at dere sender tilbakemeldinger per e-post til postmottak@fmbu.no, eller per e-post til kontrolløren (hda@fmbu.no). Eventuelt kan dere sende tilbakemeldinger per post til Fylkesmannen i Buskerud, postboks 1604, 3007 Drammen.

Gebyr for inspeksjonen

Fylkesmannen er pålagt å kreve gebyr for gjennomførte inspeksjoner i virksomheter med tillatelse etter forurensningsloven. Gebyret skal dekke kostnadene for gjennomføringen av inspeksjonene. Haglebu avløpsanlegg er plassert i risikoklasse 3. Dette innebærer at virksomheten skal betale 11 400 kr i gebyr for inspeksjonen, jamfør forurensningsforskriften § 39-6. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes.

Offentlighet i forvaltningen og kopimottakere

Den endelige inspeksjonsrapporten vil være tilgjengelig for offentligheten på www.fmbu.no, jamfør offentleglova.

Kopi av den endelige rapporten sendes til:

Sigdal kommune

3350 Prestfoss

Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse, miljø og sikkerhet
- Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av avløpsvann fra Haglebu avløpsanlegg, av 30. april 2010 (virksomhetens utslippstillatelse)

Informasjon til virksomheten

Regelverk som Fylkesmannen informerte om, og/eller som er relevant for virksomheten:

- Veiviser til regelverk for virksomheter, www.regelhjelp.no
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven)
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensnig i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)

Brosjyrer/faktaark utdelt:

- HMS-etatenes brosjyre "Kontroll med risiko gir gevinst"
- Forventninger til virksomheters utslippskontroll (ta2603)

Annen aktuell litteratur:

- Fortolkning av forurensningsforskriftens forbehold om "uvanlige forhold" vedrørende analyseresultater. Niva, rapport 5304, 2006.
- Tiltak for å bedre fosforfjerningen på kjemiske renseanlegg. Norsk Vann, rapport 166, 2009.
- Veiledning for dimensjonering av avløpsrenseanlegg. Norsk Vann, rapport 168, 2009.